

Jeg indrømmer, at dermed er Vanskelighederne ikke overvundne, man har det store Spørgsmaal om Driftsmidlernes Anskaffelse tilbage, og Driftsmidlernes, Maskiners og Besætningers, Værdi er saa høj, at det vil volde store Vanskeligheder for de unge Mænd at skaffe sig dem. Men vi har Gang paa Gang set, at man i dette Forhold er i Stand til at vinde frem lidt efter lidt, der er neppe ret mange af Statshusmændene, der har kunnet begynde med nær fuld Besætning, der er heller ikke ret mange af os andre, der begyndte som mindre Jordbrugere, der til at begynde med havde Raad til at købe ret megen Besætning, men lidt efter lidt har vi været i Stand til at udvikle vor Bedrift. Naar man først kommer i Gang, opnaar man Mulighed for Tid efter anden at vinde frem og faa Besætning og andre Driftsmidler anskaffet i Løbet af ganske faa Aar. Jeg ynker slet ikke de unge, der i det første Aar skal tage et kraftigt Tag, det er ingen Ulykke, tværtimod snarere det modsatte. Dette, at de ved, at hver en Anstrengelse, de udfører i deres Bedrift, giver Vederlag til dem selv, er tilstrækkelig ansporende, og jeg er vis paa, at der vil blive gjort mangt et dygtigt Arbejde paa Statens Jordarealer, naar disse anvendes paa den i Lovforslaget anførte Maade. Jeg har endnu aldrig hørt nogen beklage sig i synderlig Grad over, at de maatte slide haardt i det, naar de sled for sig selv, og har man selv en Gang prøvet at arbejde sig frem paa den Maade og kendt i bedste Forstand Arbejdets Velsignelse, vil man ikke være i Tvivl om, at der ogsaa i Øjeblikket er tilstrækkeligt Arbejdsmod i den danske Befolkning, saa at Folk, naar Staten og Lovgivningsmagten byder rimelige Vilkaar, vil kaste sig ind i denne Livstilling med baade Villie og Evne til at føre deres Bedrift paa en saadan Maade, at saavel Samfundet som de selv kan være vel tjente dermed. Den, der tror, at han, ved under denne Lovgivning og denne Brugsform for offentlig Jord at inddrage sig paa at være Landbruger i Danmark, kommer til at føre en Slags Slaraffenlandstilvarelse uden at bestille noget, skal aldrig give sig i Lag med det; det vil kun bringe Skuffelse og Ruin. Den eneste Trøst — det vil jeg gerne sige i denne Forbindelse — overfor dem, der maaske gaar i Stykker paa Grund af Uheld og uforskyldte Tildragelser, som Livet tilskikker dem, eller ved egen Efterladenhed, er, at der sikkert ved Siden af hver af dem staar en ung og arbejdsivrig Mand, som rykker ind i det Hjem, den anden maa

forlade. Jeg tror derfor ikke, at man skal være alt for ængstelig for at give disse Love den Rækkevidde, man tilsigter, nemlig at gøre Adgangen til at blive selvstændig Jordbruger i Danmark saa vid som muligt. Jeg tror, at Skuffelserne vil blive de faa, men at Glæden over de nye Muligheder for selvstændigt Arbejde vil blive langt det overvejende.

Jeg skal nu gøre et Par Bemærkninger om Lovforslaget vedrørende Præstegaardsjords Anvendelse til Oprettelse af Husmandsbrug. Præstegaardsjorden kan jo først stilles til Raadighed, efterhaanden som den nuværende Brugsform ophører, naar Forpagtningstiderne udløber og Embederne bliver ledige. Man regner med, at der er mellem 30 000 og 45 000 Tdr. Land Præstegaardsjord, der Tid efter anden kan blive anvendt paa den i Lovforslaget nævnte Maade. Det er ikke ret meget, man ad den Vej kan faa til Brug. Man regner vist ikke meget fejl, naar man anslaaer, at man af Præstegaardsjord i Danmark sandsynligvis kun kan faa oprettet eet Husmandsbrug om Aaret i hver tredie Kommune. Det rækker ikke ret vidt; det hjælper til, men det kan ikke med Rette betegnes som nogen Jordreform.

Dernæst vil jeg gøre opmærksom paa, at Tallene i Bestemmelserne angaaende Byggelaanets Størrelse og Rentefoden, hvilke Bestemmelser er ganske enslydende med de tilsvarende Bestemmelser i Lovforslaget om Bortsalg af Jord i offentligt Eje, efter min Anskuelse bør rettes paa den af mig tidligere anførte Maade. Jeg kan angaaende disse Paragraffer henholde mig til de Udtalelser, jeg fremsatte angaaende det sidstnævnte Lovforslag.

Lovforslaget om Lens og Stamhuses Overgang til frit Eje tilsigter jo at løse et Spørgsmaal, der som allerede nævnt har været omdiskuteret allerede i mange Aar herhjemme. Jeg ønsker ikke at udtale mig om det retslige vedrørende dette Lovforslag, det er jo bygget over Frivillighedsprincippet; det, der interesserer mig, er, om Lovforslagets Form og Indhold er af en saadan Beskaffenhed, at man naar det, man tilsigter, nemlig at Lensbesidderne for at faa deres Ejendom i Eje afleverer de foreslaaede Afgifter, og om Lovforslaget udtrykker Ret og Billighed overfor begge Parter, baade Lensbesidderne og Landets øvrige Befolkning. Dernæst betragter jeg dette Lovforslag som gaaende ud paa at anvende den her foreslaaede Løsning som en Nødhjælp, der kan virke hurtigt. Man løser ikke Jordspørgsmaalet i Danmark ved at frigøre